

SOKKELDIREKTORATET
Postboks 600

4003 STAVANGER

Deres referanse	Vår referanse	Saksbehandler	Dato
2025/89	2022/467	Hanne Johnsen	29.04.2025

Svar på høring av forskrift om datainnsamling og dokumentasjon i mineralvirksomhet på kontinentalsokkelen

Hva høringen gjelder

Norsk Polarinstitut viser til høringsbrev fra Sokkeldirektoratet datert 05.02.2025 om høring av forslag til ny forskrift om datainnsamling og dokumentasjon i mineralvirksomhet på kontinentalsokkelen. Parallelt med Sokkeldirektoratets høring fremlegger Energidepartementet tre forskrifter under Havbunnsmineralloven til høring. Norsk Polarinstitut har svart også på denne høringen, men vi har begrenset vårt høringssvar til forskrift til havbunnsmineralloven, og da særlig til bestemmelsene som skal ivareta miljøhensyn.

Sokkeldirektoratet har utarbeidet et utkast til ny forskrift om datainnsamling og dokumentasjon i mineralvirksomhet på kontinentalsokkelen. Forskriften får anvendelse for datainnsamling, rapportering og dokumentasjon i forbindelse med mineralvirksomhet i medhold av lov 22. mars 2019 nr. 7 om mineralvirksomhet på kontinentalsokkelen (havbunnsmineralloven). Forskriftsutkastet regulerer i utgangspunktet undersøkelsesaktivitet i medhold av undersøkelsestillatelser og utvinningstillatelser tildelt under havbunnsmineralloven. Enkelte bestemmelser som det er behov for i undersøkelsesfasen vil imidlertid også kunne ha betydning i en eventuell senere utvinningsfase. Det vil i følge høringsnotatet være behov for ytterligere regulering før oppstart av utvinningsaktiviteter under en utvinningstillatelse.

Norsk Polarinstitut fokuserer spesielt på bestemmelser som skal ivareta miljøhensyn, da vårt hovedansvar er ivaretagelsen av miljøverdier og sårbare økosystemer i tilknytning til den planlagte virksomheten. Våre innspill er basert på biologisk og økologisk fagkompetanse, og behovet for et solid kunnskapsgrunnlag før inngrep i sårbare marine økosystemer.

Generelt for hele forslaget til forskrift: Det refereres til «rettighetshaver etter en utvinningstillatelse» gjennom dokumentet, mens forslaget til forskrift skal dekke både undersøkelsestillatelser og utvinningstillatelser. Hva er direktoratets begrunnelse for å kun nevne undersøkelsestillatelse i §5 og ikke ellers i dokumentet?

Høringssvaret fra Norsk Polarinstitut bærer preg av en grunnleggende uenighet i forutsetningene for arbeidet med forskriften, hvilket er også er beskrevet i høringssvar på Energidepartementets forslag til forskrifter under havbunnsmineralloven (Lov 22. mars 2019 nr. 7).

Videre vil vi allerede innledningsvis løfte frem at vi mener det bør etableres et klart skille mellom ressursdata og miljødata gjennom forskriften. Helst hadde vi sett at Miljødirektoratet hadde fått ansvaret for å stille krav til innsamling, tolkning, lagring og tilgjengeliggjøring av miljødata, hvilket vi også fremholder i høringssvar på Energidepartementets forslag til forskrifter under havbunnsmineralloven (Lov 22. mars 2019 nr. 7). Som et minimum bør Miljødirektoratet få en tydeligere rolle enn det som er beskrevet i utkastet.

Utkast til forskrift:

Kapittel 2. Generelle krav til undersøkelser mv.

Under § 5, melding i forbindelse med undersøkelse, er de involverte myndighetsorganene listet. Norsk Polarinstitut reagerer på at Miljødirektoratet ikke er med på denne listen. Undersøkelser og leting etter havbunnsmineraler krever god kunnskap om miljøverdiene i området for å sikre forsvarlig aktivitet, derfor må Miljødirektoratet tilføyes som et av de involverte myndighetsorganene i § 5.

Kapittel 3. Spesielle krav til gjennomføring av geofysiske undersøkelser

I henhold til § 8, krav ved gjennomføring av seismisk undersøkelse, er det positivt at det ved oppstart av seismiske undersøkelser skal gjøres en gradvis oppstart av lydkilden for å gi fisk og marine pattedyr mulighet til å forlate nærområdet for undersøkelsen. Dette er imidlertid den eneste gangen marine pattedyr nevnes i utkastet til forskriften, og utkastet stiller ingen krav til tilstedeværelse av noen med spesiell ekspertise om marine pattedyr. Samtidig vies hele § 11 til kvalifikasjonskrav til fiskerikyndig person. Vi vil minne om at det er flere viktige miljøverdier i havet enn fisk som behøver beskyttelse mot inngrep forårsaket av den planlagte aktiviteten. Vi reagerer på at det obligatoriske kurset kun er rettet mot fisk, og at det ikke settes noen krav til innhold i kurset eller krav til involvering av fagkompetansen som finnes i Fiskeridirektoratet, Havforskningsinstituttet og Miljødirektoratet i utformingen av det faglige innholdet.

I dag er det ingen fraråding om aktivitet i området som tenkes utlyst i første runde, men i et nærliggende område er det fraråding om aktivitet i perioden mai til juli pga. beitende nebbhval (Forland mfl. 2025). Det er antatt at vår kunnskap om bevegelsesmønster og tilstedeværelse av marine pattedyr øker i årene som kommer, hvilket kan endre dagens frarådningskart. For å ivareta sjøpattedyr på en god måte, mener Norsk Polarinstitut at forskriften bør stille krav til tilstedeværelse av observatører som ivaretar marine pattedyr i området, i det minste i de tilfeller hvor det skal brukes lydintensivt utstyr.

Kapittel 4. Krav til innsamling av data og prøver ved gjennomføring av undersøkelser

I henhold til § 13, innsamling av miljørelaterte data og prøver, skal rettighetshaver i rimelig utstrekning samle inn data som er relevant for kartlegging av miljøforhold. Vi ønsker en

spesifisering av hva som legges i begrepet "i rimelig utstrekning". Videre sies det at Sokkeldirektoratet kan fastsette krav til innhenting av prøver og data for kartlegging av miljøforhold, herunder biologisk data, i den grad dette finnes rimelig.

Dette belyser en av hovedutfordringene med hele prosessen. Vi mener at all denne kunnskapen må være på plass før aktiviteten igangsettes. I høringsnotatets beskrivelse av denne paragrafen vises det til Energidepartementets høringsnotat til havbunnsmineralforskriften for beskrivelse av hensyn til miljøkartlegging. Vi har svart på den aktuelle høringen, og gitt tilbakemelding om at de foreslåtte bestemmelsene ikke ivaretar miljøverdiene godt nok på dette punktet. Videre står det i høringsnotatet at det antas at innhenting av miljørelaterte data i hovedsak vil bli gjennomført under arbeidsprogrammet pålagt under utvinningstillatelser. Den manglende kunnskapen om miljø burde vært innhentet på forhånd slik som vi har påpekt i tidligere høringsrunder. Når det nå ikke er tilfelle, må forskriftsreguleringen stille tydeligere krav for å ivareta miljøverdiene.

I § 14 listes godkjente metoder og utstyr. Første ledd inkluderer en liste over metoder og utstyr og tredje ledd tar for seg gangen i melding dersom planene inkluderer annet utstyr enn det som er beskrevet i første ledd. Dersom planene meddelt etter andre ledd har mer omfattende miljøvirkninger enn det som er listet i første ledd, kan Sokkeldirektoratet, etter konsultasjon med Miljødirektoratet, fastsette krav til bruk av andre metoder eller utstyr.

Vår vurdering er at en slik liste ikke er egnet til å ivareta miljøverdiene. Dagens kunnskapsgrunnlag er ikke tilstrekkelig til å kunne identifisere en uttømmende liste over akseptable metoder, og med en slik liste tas det ikke høyde for pågående utviklingsarbeid. Når dette er situasjonen bør forskriften heller fastsette overordnede standarder for hvordan miljøverdiene skal ivaretas, samtidig som det sikres at riktig fagkompetanse kobles på i vurderingene av enkeltsaker etter forskriften. Miljødirektoratets rolle i behandlingen bør formaliseres. Innsamling av ressursdata er antakelig godt ivaretatt gjennom forslagene som er fremmet. En formalisert rolle for Miljødirektoratet vil bidra til at også innsamling av miljødata blir tilfredsstillende ivaretatt. Vi vil også gjøre oppmerksom på fagkompetansen og tverrfagligheten som er en del av Mareano-programmet, og som vil være naturlig å bruke som en ressurs i kartleggingsarbeid utover å gi det ansvaret til tilfeldige næringsaktører.

§ 15 i forskriften beskriver prøvetaking på aktive hydrotermale strukturer. Det fremkommer i høringsnotatet at krav relatert til undersøkelser på aktive hydrotermale strukturer er inntatt i departementets utkast til havbunnsmineralforskrift § 14. Norsk Polarinstitut har i tidligere høringsrunder uttalt at det ikke bør tillates aktivitet nært aktive hydrotermale strukturer på grunn av de økosystemene vi per nå vet for lite om, men som vi antar er sårbare. For å ivareta disse miljøverdiene er det nødvendig med en mer konkret regulering i minst en av forskriftene. Begge forskriftene må gi en tydeligere beskyttelse av aktive hydrotermale strukturer, og det må stilles krav om at Miljødirektoratet konsulteres før Sokkeldirektoratet tillater mineralvirksomhet nær slike strukturer.

Kapittel 5 Rapportering og innsendelse av dokumentasjon, data og prøver

Kapittelet ser ut til å være godt tilpasset rapportering av data om mineralressurser, men ikke godt tilpasset rapportering av biologiske data. Biologisk data er spesifikt nevnt i § 19 og da med kravet om å rapportere inn funn av hydrotermale strukturer, svamp og koraller, mens §

22 er en spesifisering av hvilke miljørelaterte data som skal samles inn. Norsk Polarinstitutt mener at § 22 bør styrkes med en klar formulering av formålet med å innsamle miljørelatert data og hvordan disse skal benyttes videre. En slik formulering av formålet vil tydeliggjøre hvilket behov det er for data og dermed hvilke krav som bør stilles til miljørelatert data. Norsk Polarinstitutt har videre i høringssvar på Energidepartementets forslag til forskrifter under havbunnsmineralloven (Lov 22. mars 2019 nr. 7) spilt inn at krav til innsamling av biologisk data bør settes av Miljødirektoratet, da det er de som har den faglige kompetansen til å bedømme hvilken informasjon som må inkluderes for å kunne ivareta det biologiske miljøet fremover.

§22, siste ledd spesifiserer at Sjøkulturdirektoratet også kan kreve å få tilsendt andre data og analyser fra kartlegging av miljøforhold, herunder biologiske data. Det er, som nevnt over, nødvendig å presisere hvilken data som skal samles inn, med gode begrunnelser for hvorfor. Ellers kan utvalget av tilgjengelig informasjon til senere bruk være for tilfeldig sammensatt til å kunne være en akseptabel kartlegging av miljøforhold.

Ifølge omtalen av § 22 i høringsnotatet skal det jobbes med Miljødirektoratet om datadeling. Det bør fremgå klart i forskriften at data skal gjøres tilgjengelig for Miljødirektoratet, om ikke ansvaret for miljørelatert data tillegges dette direktorat (se også Polarinstituttets høringssvar på Energidepartementets forslag til forskrifter under havbunnsmineralloven (Lov 22. mars 2019 nr. 7)).

Ifølge omtalen av § 21 i høringsnotatet skal det utvikles en veileder for videofilming av undersøkelseslokaliteter. Fra Mareano-programmet er det kjent at kommersielle aktører ikke nødvendigvis følger samme prosedyrer for videofilming som Mareano gjør og at data derfor blir av mindre verdi fordi man ikke kan sammenstille data fra ulike kilder. Utvikling av veileder er ikke nevnt i § 21, men vi foreslår at det fremgår av forskriften at Sjøkulturdirektoratet i veileder kan fastsette hvilke prosedyrer som skal følges for bilder og film som skal sendes inn etter § 21. Videre anbefaler vi at utviklingen av veileder gjøres i tett kontakt med eksperter fra Mareano-programmet slik at man sikrer at data som samles inn av de kommersielle aktørene har god nok kvalitet til å styrke den samlede kunnskapen om miljøverdier i området.

Konklusjon

Norsk Polarinstitutt vurderer det slik at forslag til forskrift dekker behov for datainnsamling og dokumentasjon i mineralvirksomhet på kontinentalsokkelen når det gjelder data for ressursgrunnlaget. Samtidig mener vi utkastet ikke er dekkende for å få innsamlet miljødata av en god nok kvalitet til å kunne brukes i videre konsekvensvurderinger. Vi anbefaler derfor at det etableres et klart skille mellom ressursdata og miljødata gjennom forskriften og at Miljødirektoratet får ansvaret for å stille krav til innsamling, tolkning, lagring og tilgjengeliggjøring av miljødata.

Med vennlig hilsen
Kristin Storvik
seksjonsleder

Hanne Johnsen
seniorrådgiver

Referanse:

Forland, T.N., Sivle, L.D., de Jong, K., Pedersen, G., McQueen, K., Strømme, M. L., Kutti, T., Durif, C., Grimsbø E., Wehde, H. (2025) Havforskningsinstituttets rådgivning for menneskeskapt støy i havet - Kunnskapsgrunnlag, vurderinger og råd for 2025. Rapport fra havforskningen 2025-1. ISSN:1893-4536.